

Förordning om unionens stöd för den gemensamma fiskeripolitiken och den europeiska världshavspakten

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2025) 559 Celexnummer 52025PC0559

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the conditions for the implementation of the Union support to the Common Fisheries Policy, to the European Ocean Pact and of the Union's maritime and aquaculture policy as part of the National and Regional Partnership Fund set out in Regulation (EU) [...] [NRP Fund] for the period from 2028 to 2034

Sammanfattning

Förslaget innehåller kompletterande bestämmelser om hur unionens medel ska användas till stöd för den gemensamma fiskeripolitiken (GFP), havspakten och unionens havs- och vattenbrukspolitik. Det ingår i ett paket med bland annat kommissionens förslag till flerårig budgetram för EU perioden 2028–2034 och förslag till ramförordning för en övergripande fond

(fonden), som samlar unionens stöd för flera politikområden med delad förvaltning.

Unionens finansiering kan enligt förslaget vara en möjliggörande faktor för utveckling inom ett brett spektrum av områden. Det rör sig bland annat om generationsskifte och energiomställning inom fisket, hållbar vattenbruksverksamhet, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter, en hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden, ökad marin kunskap, liksom om kompetensutveckling för verksamheter med anknytning till den blå ekonomin. Även stöd till kustsamhällenas och det småskaliga kustfiskets motståndskraft, liksom den internationella världshavsförvaltningen täcks in av förslaget. Förslaget är även förenligt med initiativen i den så kallade havspakten, en bred integrerad strategi för havsrelevant politik (se faktapromemoria 2024/25:FPM54). Förslaget innebär att tillämpningsområdet för stöden ökar, och att antalet restriktioner och villkor för medlemsstaternas utformning av stöd minskar jämfört med inom den nuvarande havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021–2027.

Regeringen anser att fonden bör stödja ett effektivt genomförande av GFP och EU:s integrerade havspolitik. Datainsamling och en effektiv fiskerikontroll i EU är nödvändiga funktioner för att uppnå ett effektivt genomförande av GFP, och därmed en hållbar fiskeriförvaltning och återhämtning av svaga fiskbestånd i EU:s havsområden inklusive Östersjön och Västerhavet. Regeringen

anser därför att ett effektivt genomförande av dessa funktioner behöver säkerställas.

Vidare anser regeringen att fonden bör möjliggöra stöd som på ett ändamålsenligt sätt kan bidra till en robust, resurseffektiv och hållbar blå värdekedja, och att särskilt det småskaliga fiskets konkurrenskraft ska värnas långsiktigt. Regeringen anser att miljöskadliga effekter av stöd som ingår i fonden bör minimeras, och att stöden bör utformas för att så effektivt som möjligt bidra till en hållbar förvaltning av fiskbestånd i syfte att stärka och återställa akvatiska ekosystem och fiskbestånden. Det finns behov av ett förbättrat kunskapsunderlag kring klimatförändringarnas påverkan på havsmiljön, samt att stärka tillämpningen av ekosystemansatsen. Regeringen anser även att de nya regelverken bör medföra betydande förenklingar.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den 16 juli 2025 antog kommissionen ett förslag till flerårig budgetram för perioden 2028–2034. Förslaget består bland annat av förslag till ramförordning för en ny övergripande fond som samlar flera politikområden - *Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034*

(fonden), som ska genomföras under delad förvaltning (faktapromemoria 2025/26:FPM10). Förslaget till ramförordning med gemensamma bestämmelser för fonden innehåller bland annat regler om nationella kuvert som ska genomföras genom en nationell och regional partnerskapsplan (NRP-plan) per medlemsstat.

Ramförordningen för fonden kompletteras av åtta förslag till sektorsspecifika regelverk med specifika bestämmelser, bland annat förslaget till förordning om villkor för genomförandet av unionens stöd till GFP, havspakten och unionens havs- och vattenbrukspolicy (förslaget). Förslaget anger villkor för hur medel från unionens budget ska användas till stöd för GFP, havspakten och unionens havs- och vattenbrukspolitik inom ramen för den övergripande fonden, i enlighet med ramförordningen. Vidare har kommissionen föreslagit ett särskilt genomföranderamverk som också omfattar övriga delar av EU-budgeten (se faktapromemoria 2025/2026:FPM5).

I meddelandet om budgetramen för perioden 2028–2034 (*A dynamic EU Budget for the priorities of the future - The Multiannual Financial Framework 2028–2034*) anger Europeiska kommissionen att fisket ska förbli livsnerven i unionens kustsamhällen och ekonomier, och att partnerskapen inom fonden ska skapa en närmare koppling mellan EU:s fiskeri- och havspolitik, sammanhållningspolitik, och den gemensamma

jordbrukspolitiken. Detta för att ge starkare stöd till EU:s fiskare, samtidigt som partnerskapen även ska bidra till att stimulera ekonomisk verksamhet som vattenbruk, turism och sjöfart, skapa arbetstillfällen och förbättra försörjningsmöjligheterna i kustregionerna.

Europeiska kommissionen antog den 5 juni 2025 ett meddelande om den europeiska världshavspakten (havspakten). Syftet med havspakten är att fungera som en gemensam referensram för havsfrågor som ska effektivisera samordningsprocesserna, förenkla rapporteringsskyldigheterna och erbjuda en strategi för att genomföra befintlig lagstiftning och uppnå politiska mål på ett mer konsekvent sätt mellan olika sektorer. Havspakten avser att vara en helhetsstrategi inom alla politikområden med kopplingar till havet. Målet med havspakten är också att stärka Europas ledarskap inom den internationella havspolitik.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget kompletterar de bestämmelser som finns i ramförordningen för fonden och den tillhörande genomförandeförordningen.

1.2.1 Syftet med förslaget

Syftet med förslaget är att fastställa särskilda villkor för att styra genomförandet av fonden mot politiska målsättningar i enlighet med GFP ((EU) nr 1380/2013), havspakten och unionens havs-

och vattenbrukspolitik. Som global havsaktör och världens femte största producent av fisk och skaldjur anger kommissionen att unionen har ett stort ansvar för att skydda, bevara och nyttja haven och deras resurser på ett hållbart sätt. I förslaget betonas att EU:s kustsamhällen är bland de mest utsatta för klimatförändringarnas effekter och därmed i stort behov av stöd och vägledning, både för att minska utsläppen och för att anpassning till ett förändrat klimat. Trygga och säkra hav är dessutom av avgörande betydelse för en effektiv gränskontroll och för den globala kampen mot brottslighet till havs.

1.2.2 Tillämpningsområde

Stödets tillämpningsområde är brett. Kommissionen pekar i förslaget på att unionens finansiering är en möjliggörande faktor för generationsskifte och energiomställning inom fisket, hållbar vattenbruksverksamhet, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Även en hållbar blå ekonomi i kust-, ö- och inlandsområden, ökad marin kunskap, kompetensutveckling för verksamheter med anknytning till den blå ekonomin, kustsamhällenas motståndskraft och särskilt det småskaliga kustfiskets motståndskraft ska uppmuntras genom stödet. Finansieringen kan också stärka den internationella världshavsförvaltningen och göra haven och oceanerna säkra, trygga, rena och hållbart förvaltade. Förslaget är även förenligt med initiativen i havspakten som omfattar ytterligare många

områden relaterade till exempelvis havsmiljöns hälsa, kulturarv och konkurrenskraft. Det bör enligt förslaget också vara möjligt att stödja åtgärder som bidrar till att uppnå unionens mål för begränsning av och anpassning till miljö- och klimatförändringar, inbegripet energiomställningen.

Den gemensamma fiskeripolitiken bygger på vetenskapligt grundat beslutsfattande och på fullgörandet av adekvata kontroller och noll-tolerans för olagligt, orapporterat och oreglerat fiske.

Medlemsstaterna bör enligt förslaget även få stöd för att genomföra EU:s lagstiftning och se till att verksamhet på dessa områden planeras. Faciliteten som är knuten till fondens genomförande föreslås bland annat stödja åtgärder som kan komplettera åtgärder som genomförs av medlemsstater och regioner men som kan genomföras på ett effektivare sätt på unionsnivå. Det innefattar bland annat genomförandet av unionens exklusiva befogenheter inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

1.2.3 Regler avseende NRP-planen

NRP-planen ska bidra till att uppnå miljömässiga, ekonomiska, sociala och sysselsättningsmässiga mål i enlighet med målen i GFP och säkerställa att fiskeriverksamheten är hållbar på lång sikt. Medlemsstaterna ska i NRP-planerna beakta de specifika behoven inom fisket, vattenbruket och kustsamhällena, och ska särskilt beakta det småskaliga kustfiskets behov och bidrag till

miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Medlemsstaterna ska beakta balansen mellan flottornas fiskekapacitet och de tillgängliga fiskemöjligheter som medlemsstaterna årligen rapporterar till kommissionen.

Medlemsstaterna ska även ta hänsyn till stödåtgärder som bidrar till den samlade marknadsordningen för fiskeri- och vattenbruksprodukter i syfte att säkerställa stabilitet och öppenhet på EU:s marknad, särskilt genom att stärka genomförandet och efterlevnaden av handelsnormer samt förbättra insamling och spridning av marknadsdata på nationell nivå.

1.2.4 Villkor och restriktioner

Stöd ska enligt förslaget inte beviljas till sökande som har begått allvarliga överträdelser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, varit delaktiga i olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU-fiske), eller har koppling till ett fartyg under flagg från ett land som EU har pekat ut som ovilligt att samarbeta i kampen mot olagligt fiske. Stöd för vattenbruksåtgärder får inte beviljas till sökanden som har begått vissa miljöbrott. Stöd får inte ges till aktörer som inte följer WTO-avtalet om fiskesubventioner och målen för den gemensamma fiskeripolitiken. Stödmottagare föreslås vara skyldiga att fortsätta uppfylla dessa villkor under fem år efter att ha tagit del av stödet.

Överföring eller omflaggning av fiskefartyg till tredjeländer, överföring av äganderätten till ett företag, samt djuphavsgruvbrytning är inte berättigande till stöd.

1.2.5 Synergier med andra politikområden inom fonden

Förslaget syftar till att förbättra synergier och samstämmighet med andra åtgärder som bidrar till tryggad livsmedelsförsörjning, bevarande och återställande av den biologiska mångfalden och akvatiska ekosystem, och alla åtgärder som rör någon dimension av havet inom ramen för NRP-planen samt med Europeiska konkurrenskraftsfonden och fonden Globala Europa. Vidare är förslaget förenligt med målen för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) när det gäller att tillhandahålla livsmedel och ska på ett avgörande sätt bidra till de övergripande ambitionerna för livsmedelstrygghet samt upprätthållandet av en välfungerande inre marknad.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Unionens stöd enligt detta förslag kommer att genomföras genom delad förvaltning av medlemsstaterna och direkt/indirekt förvaltning av kommissionen. Förordningen är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Den nu gällande förordning (EU) 2021/1139 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021-2027 kompletteras på nationell nivå av förordningen (2022:1461) om stöd från Europeiska havs-, fiskeri-

och vattenbruksfonden, myndighetsföreskrifter och det nationella operativa programmet.

Kommissionens reformförslag innebär en ökad frihet för medlemsstaterna att utforma detaljregler och villkor. Arbetet med att uppdatera bestämmelser på förordnings- och föreskriftsnivå, liksom utformningen av stöd enligt förslagen inom ramen för NRP-planen förutses därför bli omfattande.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Utgifterna för unionens stöd för den gemensamma fiskeripolitiken och den europeiska världshavspakten för kommande budgetperiod, 2028–2034, föreslås uppgå till 2 000 miljoner euro i löpande priser. Programstrukturen för åren 2021–2027 överensstämmer inte med den föreslagna programstrukturen för åren 2028–2034 och det är därför svårt att göra direkta jämförelser mellan perioderna.

Kommissionens förslag till unionens stöd för den gemensamma fiskeripolitiken och den europeiska världshavspakten motsvarar cirka 0,1 procent av den föreslagna totala budgetramen inklusive specialinstrument för 2028–2032. Förslaget skulle motsvara cirka 100 miljoner SEK i årlig EU-avgift, baserat på en total prognosticerad genomsnittlig svensk EU-avgift för nästa programperiod om cirka 102 800 miljoner SEK per år (se faktrapromemoria 2025/26:FPM3).

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens ståndpunkter avseende övergripande principer för den fleråriga budgetramen och dess storlek, inklusive för enskilda fonder och program, behandlas i faktrapomemoria 2025/26:FPM3.

Regeringen anser att fonden bör stödja ett effektivt genomförande av GFP och EU:s integrerade havspolitik. Det är en förutsättning för livskraftiga fiskbestånd och en konkurrenskraftig blå värdekedja. Regeringen anser att datainsamling och EU:s fiskerikontroll är nödvändiga funktioner för att uppnå ett effektivt genomförande av GFP, och därmed en hållbar fiskeriförvaltning och återhämtning av svaga fiskbestånd i EU:s havsområden inklusive Östersjön och Västerhavet. Ett effektivt genomförande av dessa funktioner behöver därför säkerställas. I detta sammanhang är bland annat ett förbättrat kunskapsunderlag kring klimatförändringarnas påverkan på havsmiljön centralt.

Vidare anser regeringen att fonden bör möjliggöra stödåtgärder som på ett ändamålsenligt sätt kan bidra till svenska politiska målsättningar om en robust, resurseffektiv och hållbar blå värdekedja som bidrar till sysselsättning, hållbar livsmedelsförsörjning, klimatanpassning och innovation. Det småskaliga fiskets konkurrenskraft, som bidrar till dessa politiska målsättningar, ska särskilt värnas långsiktigt. Regeringen anser

även att åtgärder som främjar att en större andel av den fisk som landas används till humankonsumtion samt att en större andel av den landade fisken tas till vara bör möjliggöras av fonden. Därmed kan livsmedelsproduktionen öka inom ramen för gällande eller minskade fångstkvoter, utan att uttaget av fisk ur havet ökar.

Regeringen anser att miljöskadliga effekter av stöd som ingår i fonden bör minimeras, och att stöden bör utformas för att så effektivt som möjligt bidra till en hållbar förvaltning av fiskbestånd i syfte att stärka och återställa akvatiska ekosystem och fiskbestånden. Stöd från fonden ska bidra till ett levande hav. Återställda och välfungerande marina ekosystem är mer motståndskraftiga mot klimatförändringarnas effekter och är därmed viktigt för klimatanpassning, och bidrar till ökad livsmedelsberedskap. Regeringen anser att ekosystemansatsens tillämpning ska stärkas och att en hållbar fiskförvaltning bör integreras starkare i, och växelverka med, havsmiljöarbetet.

Resultaten från pågående och tidigare utvärderingar om effekter av fonden utgör viktiga underlag som ska beaktas i den kommande reformen. Regeringen anser även att de nya regelverken bör medföra betydande förenklingar för såväl stödmyndigheter som stödmottagare.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter rörande förslaget är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Förslaget remitterades *datum*. Remissinstansernas ståndpunkter är inte kända.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 38, 39, 42, 43.2, 91.1, 100.2, 173.3, 175, 177, 188, 192.1, 194.2, 195.2 och 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet med Europaparlamentet som medbeslutande i enlighet med ordinarie lagstiftningsförfarande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Kommissionen anger att bevarandet av de marina resurserna, som är en exklusiv befogenhet för EU, lägger ett ansvar på unionen när det gäller beslutsfattande och finansiering. Bestämmelserna i förslaget genomförs inom ramen för delad förvaltning, direkt förvaltning och indirekt förvaltning, i enlighet med budgetförordningen.

Kommissionen anger även att GFP, havspakten och lagstiftning på havs- och vattenbruksområdet bygger på subsidiaritetsprincipen. Inom ramen för delad förvaltning delegerar kommissionen uppgifter som rör strategisk programplanering och genomförande till EU:s medlemsstater och regioner i syfte att säkerställa att beslut fattas så nära medborgarna som möjligt och att åtgärder på EU-nivå är motiverade mot bakgrund av möjligheterna och särdragen på nationell, regional eller lokal nivå.

I enlighet med proportionalitetsprincipen anger kommissionen att den föreslagna förordningen inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de mål som anges i förslaget till ramförordningen för fonden. Kommissionen anger att förslaget syftar till att stärka tidigare förenklingsinsatser genom att ytterligare harmonisera och konsolidera reglerna, och bedömer att de föreslagna bestämmelserna är lämpliga, nödvändiga och att det inte finns några andra mindre restriktiva åtgärder för att uppnå de önskade politiska målen. Regeringen delar kommissionens bedömning.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens förslag är föremål för ordinarie beslutsprocess och förväntas diskuteras i rådsarbetsgruppen för fiskefrågor under hösten 2025. Tidplanen för Europaparlamentets behandling är inte känd. Behandlingen av förslaget har bäring på behandlingen av

andra förslag såsom förslaget till ramförordning för fonden och genomförandeförordning. Förslaget ska remitterats.

4.2 Fackuttryck och termer